

Amerikada ermeni meselesiniň ýüze çykyşy

Category: Kitapcy, Sözler, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Amerikada ermeni meselesiniň ýüze çykyşy AMERİKADA ERMENİ MESELESİNİN DOĞUMU

2015 yılı hem yurt dışı ve hem de yurtiçinde yaşayan vatandaşlarımız için çok çetin bir yıl olacak. Hiç şüphe edilmemeli ki Diaspora Ermenileri ve onlara destek veren toplumlar ve kurumlar Ermeni Tehcir olayının 100ncü yılını ülkemize ve halkımıza nefret tohumları ekerek anacaklar. Diğer ülkelerde olduğu gibi ABD halkı da bu faaliyetlerle yoğun bir şekilde meşgul olacak. Amerikan halkının bu konuya neden bu kadar ilgi gösterdiği ve 1915 olaylarını bir soykırım olarak tanımaya neden bu kadar hazır olduğu Türk kamuoyunca pek bilinmeyen ve garipsenen bir durumdur. Ancak geçmişte Ermeni olaylarının en fazla işlendiği toplum Fransa ve İngiltere'den de çok Amerikan halkıdır. Günümüzde ABD 'de meydana gelecek gelişmeleri değerlendirebilmek için olayların başlangıcı ile ilgili bilgilerin hatırlanmasının yararlı olacağına inanıyoruz.

J.B.Gidney "A Mandate for Armenia/Ermenistan için bir Manda" adlı kitabında, Amerikalıların Ermeni meselesi ile nasıl tanıştığını şöyle anlatıyor:

"Bu çalışmamdan haberi olan tanıdık herkes, Ermeniler hakkında çocukluğunda çok şey duyduğunu belirtmektedir. Önüne konan her şeyi yemek istemediği zaman annesinin hemen Ermenileri öne sürdüğünü, 'Ermeniler bunları bulsalar ne kadar memnun olurlar' veya Ermeniler açlık çekerken bu yiyecekleri bırakmaktan utanmalısın' diye çıkıştığını söylemekteydiler. Bu sözler diğer kişilerin hatıralarıyla uyuyor. Hatta bu gün bile herhangi bir kişinin, 'Ermeniler hakkında bütün bildiğim onların açlık çektiğidir' dediğini duyabilirsiniz.

Bu gibi ve benzer mütalaalar onların hikâyesini anlatır. Bir

dönemde Amerika'da Ermeniler için yaygın bir sempati oluştu. Bu sempati misyoner gayretleriyle beslendi, sadece kiliseler tarafından değil gazete ve dergilerde canlı tutuldu ve Birinci Dünya Savaşı sırasında Türklerin zulmü nedeniyle acı çeken Ermenilere yardım kampanyaları düzenlendi.

Sempati anlayışa mani oldu. Hatta bugün bile milyonlarca Amerikalıların çocuklarında 'Türklerin Allah adıyla isimlendirilen sahte bir tanrıya taptıklarını, ona en büyük hizmetin, ona inanmayan herkesin öldürülmesi olarak kabul ettiklerini öğrendiklerini' söyleyebiliriz. İşte bu nedenle Ermeniler, Hıristiyanlığa bağlılıkta sadakat gösterdikleri için öldürülüyorlar."deniyor.[1]

1920 yılından itibaren çocuklara Pazar okulları ve İncil derslerinde iyi Somaritan'ların zulme uğrama sahneleriyle süslü hikâyeler, Ermenilerin durumunun anlatılmasına yardımcı oluyordu. ...Kısaca söylemek gerekirse Amerikalılar Ermenilere Türkler tarafından yapılan çirkin muamelelerin nedenleri hakkında tamamen yanlış bilgilere sahipti ve gerek kendi ülkelerinin gerekse diğer Hıristiyan ülkelerin oynadığı rol hakkında bilgileri yoktu. Ermenilere karşı duyulan sempati, Türklere karşı duyulan nefretten fazla genel değildi. Avrupa güçleri de Ermenileri koruyamadıkları için sert biçimde tenkit ediliyordu."[2]

"Ermenilerin kaderi ile ilgili olarak 1896 yılında Kongre'ye birkaç yasa teklifi verildi. Yazarlar aşırı milliyetçilik ve Monroe Doktrinini değiştirip nefret edilen İngilizlerle müşterek çalışma imkânı doğuncaya kadar konuyu tahrik etmenin uygun olmayacağını anladılar. Bu anlayış sağlanıncaya kadar Ermeniler dinlerine bağlılıkları nedeni ile öldürülüyorlardı."[3]

Bu anlayış Türkiye'deki Amerikan misyonerlerin öğretilerinden farklı değildi. İlkel dinsel fanatizmi, devamlı okşayan, olayları daima Türk ve Müslümanların aleyhine olabildiğince egzejere edilerek aktarmayı cazip gören, kolay, sadece inanca dayanan, güçlü fakat gerçek dışı bir anlayış.

Oysa gerçek durumu yakından incelenmiş olan bir rahip Y.G.Çark, 1953 yılında yayınlanan eserinde "Eğer Türkler

İstanbul'a gelmemiş veya gelmeleri gecikmiş olsaydı. Ermenilerin İstanbul'a yerleşmeleri ve gelişmeleri pek şüpheli olacak, hatta belki de izleri bile bulunamayacaktı.”[4] sözleri ile bazı gerçekleri hatırlatacaktır.

Yer yer temas ettiğimiz gibi, psikolojik olarak Avrupa gibi Amerika da beyaz ırkın ve Hıristiyanların üstünlüğüne inanıyordu. Bu nedenle Batı diğer ırk ve milletleri yönetme, eğitme ve medenileştirmenin kendileri için tabii bir hak olduğu inancını taşıyorlardı. Batılılar diğer halkları, Hıristiyanlaştırma ve Batı kültürü anlayışı ve yaşamına kavuşturmayı bir insanlık görevi olarak telakki ediyorlardı[5] ve biz bunu nasıl yapmaya çalıştıklarını bazı yazılarımızda anlatmaya çalıştık.

Dinsel anlayışlarda özgürlüğe ve tek ve çok tanrılı bütün dinlere saygılıyız ancak İslâm dini için haksız yere yanlış iddialar için basit bir örnek sunmak istiyoruz. Osmanlı Kanunnamelerinde yüzlerce yaşta olan bir madde, Türklerin Hıristiyanları bırakın öldürmeyi veya baskı altına almayı, tam tersine kendi dinlerine saygılı olmayı teşvik ettiğinin bir göstergesidir.

Kanun şunu emrediyor: “Hıristiyan olan bir şahıs, sonradan papaz olur ve bunu da Hıristiyanların menfaati için yaparsa, ispençe ve haraç (Hıristiyanlardan alınan vergiler) alınmaz”.[6] Merak ediyor ve sormak istiyoruz, acaba Avrupa veya Amerika'nın hangi beyaz, hangi medeni Hıristiyan ülkesinin kanunlarında, ülkedeki diğer dinler, mezhepler veya milletler için buna benzer bir hak tanıyan madde var?

Profesör Yurga'nın Türk-Ermeni ilişkileri ile ilgili gözlemleri şöyledir: “Türkler tarafından Ermenilere başka milletlere gösterilmeyen hürmet ve saygı gösterilmektedir. Ermeniler, Rumlardan fazla Türklere verilmiş mezhep hürriyetine sahiptirler”[7] Bu gerçek nasıl unutulabilir ki?

■ DİPNOTLAR:

[1] James B. Gidney, A Mandate For Armenia, s.41-42 (The Kent State University Press, Ohia -196).

[2] Aynı Eser, s.42.

[3] Aynı Eser, s.42-43.

[4] Y. Çark, Türk Hizmetinde Ermeniler, S1 (İstanbul – 1953).

[5] The Eastern Question: imperialism and The Armenian Community, Bayram Kodaman, s.7 (İnstitute for the Study of Turkish Culture, Ankara – 1987).

[6] Cemal Anadol, Tarihin Işığında Ermeni Dosyası, s.56 (İstanbul – 1982).

[7] Prof. N. Yurga, Geschichte des Osmanischen Reiches, Cilt-5, s.606. Taryhy makalalar